

СКОРОТЕЦА.

(*Courier.*)

Число 19.

Неделя 7 Марта 1843.

Год. II

ЖЕТАЛИЦА.

(одъ Ђорѣа Балугѣића).

Већъ оштромъ пружай срцу
Пшеницо твой вратъ;

У леву слажи руку
Одрубљивъ тай влать.

Бр' ока дѣва плавогъ
С' умилнымъ срцемъ
Одъ влаѣа твога тангогъ
Руководъ вне.

Ратару трудъ да платишь;
(Требамъ и я мой);
Проси' и краля ранншъ;
Посо в то твой.

Падай о златно влаѣе;
Све пада едногъ, —
И а ѣу кадъ часъ ми дође
Пре подне л' предъ ноћъ.

Везую теб' у сноплъ,
И дену у стогъ;
Мене ѣе пакъ у гроблъ,
На спустит' у гробъ.

Падай о златный влате
Све пада едногъ.
На несмомъ прими ову
Ты тугу мою!

ПУТОВАЊЪ СРЕЗНЬВСКОГА ПО СЛАВЕНСКИМЪ ЗЕМЛЯМА.

Чесска и Моравска.

(продуженіе)

Оставимъ Моравію и поѣмъ у Бреславу, да бы се колико в могуће, за пешачко путовањъ по славенскимъ пруске Шлезіе местима преправію, а томъ приликомъ и развидію, еда ли се што полезногъ за мою цѣль у саборима университетскимъ налази. Проф. Пуркинъ и у самой Немачкой своимъ откровеніями и дѣлама на полю Физиологіе познать, и превеликогъ почитанія свою Славена, збогъ свогъ славенскогъ срдца и славенскогъ изображенія достоянъ, прими ме као свогъ познаника, и помогне ми, колико в могао, у моимъ пословима. Пре него што се изъ Бреславіе крочимъ, већъ самъ моя ѣзыкословна изпытиваня о польско — шлезскомъ діалекту почети могао, еръ самъ свагда на прибрежію Одре сплаове и лаѣаре наодію, кои су изъ горньи части Шлезіе амо долазили. Чимъ се на овай діалектъ навикнемъ, одемъ у Опелнъ, и почнемъ крозь средъ славенске Шлезіе путовати. За лужичкій народъ само самъ на жалость мало времена жертвовати могао, премда в онъ у своје наречію доста паметодо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

стойногъ сачувао. О пруско-шлезскомъ дїялекту, као и о начину живота, обичаїма и націоналнимъ песмама пруске Шлезїе у другомъ њу особитомъ одѣленїю говорити. — Међу славенскимъ рукописима, кои се у бреславској свеучилиштной књијници налазе, ни едногъ не нађо, кои би башъ знатанъ бую; напротивъ у Музеуму старожитности налази се по нешто знатно. У Шлезїи не ма никаквы знатны обкопа, осимъ гробова, у којима се, као и на равномъ полу урне съ пепеломъ и различнымъ стварма или одъ камена, или одъ бронзе налазе. У Бреслави забављао самъ се и съ дольнолужичкимъ дїялектомъ.

На путу изъ Бреславе у Герлицъ задржимъ се мало у Лигницу, гди у књијници цркве св. Петра три кирилска рукописа нађемъ, кои су, као што се види, изъ 15 ил' 16 века; сва три су по свой прилици изъ Русїе амо донешена; у тој се цркви и образъ Митрополита Алексе чува.

У Герлицу не мого (дуго остати. осимъ књијнице само ме в познанство кандидата Смолеръ задржавало, кои в знавѣ лужичкогъ дїялекта у прстима имао. У Милској књијници нађемъ еданаетъ славенски, понайвише чески рукописа. У Библиотеки ученогъ друштва чуваю се сабори покойногъ Антонїа, Френца и други списателя. Међу првима нађемъ примѣтбе о дїялекту Кашуба и три преписа Полабскогъ речника одъ Хенинга. Морамъ приметити, да еданъ одъ ти преписа, кои в Г. Добровскомъ познатъ и у Славянки њговой штампанъ бую, одвећъ неразумителанъ и рѣавъ; а друга два преписа виде се, да ни Добровскомъ ни дргомъ коме ни су позната была. На ползу ми в было и познанство пароха Хаупта, издавателя лужичкогъ магазина и сабора лужички историка. Съ њимъ и Смолеромъ прођемъ крозь

славенска окружія око Герлица, као и око вароши лежеће обкопе и друге знатне предмете. Између другогъ налазе се овде два брда, одъ кои се едно зове чернебогъ а друго бѣлебогъ.

(коначъ слѣдуе)

ЦАРЬ ИВАНЪ.

(Истинитый догађай).

(коначъ)

Већъ се данъ почео краю клонити. Сирома Сельанинъ изгледо в често преко врата напољъ, алъ на друму одъ Москве ништа се нїе мицало. Онъ в махао съ главомъ, и називао в самъ себе будаломъ, еръ в речма едногъ; непознатогъ просїяка могао тако веровати, будући овај ни онако ништа друго нїе имао, да бы за препитанїе и коначъ себе захвалнымъ показао. — И кадъ в већъ нешто мало злочуданъ опетъ за врата патрагъ пощао, и иста за собомъ затворити тео: Мили Боже, каква лупа одъ коня и людїй; цело село нїе могло само почетакъ те сїине Свите обузети. Сирома сельанинъ отрго в врата, и кадъ в исту велѣлѣпну мложину и царску заставу напредъ угледао, зовнуо в онъ свое изнутра: Одите, одите; сильный Царъ пролази у целомъ своемъ величеству овуда! — и чимъ су сви изъ нутра тамо долетили, већъ в Иванъ у царскомъ украшенїю предъ врата приспео, зауставїо коня и сишао се на не мало удивленїе његове пратнѣ и сельанина на землю, узвикнувши: „Овде ће се детета крштєнѣ држати!“ Пружаюћи одъ стра и почитанїа на колена падаюћемъ домаћину прїятельски руку рекне му: „И самъ теби едногъ кума изъ Москве обећо. Гледай! Ево га! И самъ тай!“

Дрктаюћи Сельанинъ нїе одъ стра свогъ госта познао, будући су његове очи одъ светлости царскогъ величества

засенуге сыле. Аль и милостиви царь нѣ га тео далѣ у страу и неизвѣстїю држати, рекне: Я самъ твой государь и царь преко ноѣ твой гостѣ быо. Юче си ты на мени дужности едногъ Христїянина и сочовека поштено изпунїо, данасѣ в редѣ на мене, прву одѣ свою земальско-Государственну дужность да испунимъ, то естъ: Добродѣтель да наградимъ. Као кумовскїй даръ предаемъ я теби и после тебе твоѣ детенцету моѣ царско Добро одѣ овогъ села, поредѣ свою огньшита и земаля, да бы ти и после тебе твои у станю были гостюлюбїе далѣ и далѣ извршивати. Твоѣ пакъ детенце чимъ мало одячи, узѣху у мой дворѣ, гди ништа неѣ се штедїти, да се моя предсказиваня изпуне, коя су нѣму врло велику среху прорекла. И садѣ ми дай амо детенце, да га у цркву однесемъ и мою царску речь решимъ.

Селянинъ падне купно са своима къ ногама царскимъ. Ал' оваї нѣсве милостиво подїгнувши оде са целомъ своїомъ свитомъ у црвву, гди Патрїярхъ изъ Москве крштенѣ изврши.

По окончанїю свега тога обузме цара нѣгова обычна лютость и онѣ теде заоставїу часть землѣ са земльомъ сравинти дати; алъ добрый селянинъ припадне нѣговымъ ногама и чувствително моляше га, да бы ради неколико добри, онымъ млогимъ злымъ и невалялымъ засадѣ опростїо. Овымъ се речма царь ублажїи и наново изда заповѣсть; да они сви Селянина овогъ као нѣовогъ землѣдржца признѣду и нѣму као такомъ сваку земальску почестъ и услугу указую.

у Вуковару.

Павель Іоанновїѣ.

Писмо Ђорђа Петровїѣа Црногъ Названогъ Г. Андриѣ.

Пощенородни Господару Андриѣ,
Мени особито любезно почитавми.

Ваше писмо подѣ 13-огъ Августа на мене отпушенов исправно 28-о тогоже Исправно примили есмо, и све Содержанїе точно разумао есамъ равнѣ и любвеполне Поздраве Ваше на коимъ вама особито благодаримъ. Разумео самъ, дав ледѣ васѣ врло потуко; особито Сердечно сожалюемъ; но Творацѣ Небесни тай свой гнѣвъ обратиѣ може быти на ползу вашу. Свима онима кои мене поздравляю, Любезно благодаримъ, и молимъ мой усерднѣйши поздравъ всемъ имъ изручити. Поздравите Господ. Стеву молера, Илю Дервара и нѣове Фамилїѣ любезнѣйше. Приїмилисмо и ваше писмо преко Беча послато. Мой Алекса неходисе у великой Школы Корпуса Пажанскаго у Петербургу, а Александеръ пребыва у Дому Господ. Луке Лазаревича, кои има Учителя у своему Дому. Госпожа Елена, Сава, Сара, Стаменка и Александеръ васѣ любезно поздравляю васѣ и Г. Сосу и сви прочи у нашему Дому и сви ваши познати прїатели, есамъ

Вашѣ

вѣ Хотинѣ Непремѣнный прїатель
29-о Августа 1815 Георгъ Петровичъ
года. Чернїй.

Ми обоїца Любезнѣйше васѣ господара Андриѣ и Братѣ Панта поздравлямо и препоручемо вамъ за сво писмо Г. Брата Панте изручите га молимо Г. Лукичу у Нови Садѣ поздравите га одѣ насѣ любезно и авоби што имо преко васѣ да намъ пише и подайте опетѣ Господ. Іове Марковиѣа у Темишварѣ.

Разговоръ Међу Отцемъ и Сыномъ.

[съ немецкогъ].

одъ Иована Балугѣића.

Сынъ. Опетъ већъ данъ и ноћъ равнѣй! Текъ што е полъ године прошло одъ како ми вы рекосте; „Мы имамо данасъ данъ и ноћъ равну или равноноћие.“ А найкраћѣй и найдужѣй данъ само по еданпутъ у години долазе.

Отацъ. Видимъ, како си маломанъ — Та башъ за то и бива, да су данъ и ноћъ двацутъ преко године еднѣкѣй. Одъ найкраћегъ до найдужегъ мора еданпутъ, а одъ найдужегъ до найкраћегъ еданпутъ, ето ти онда да у два ма преко године мора равноноћие бива.

Сынъ. Ал' самъ я башъ правый тикванъ! — Да, да кадъ бы година само одъ найкраћегъ до найдужегъ дана траяла, онда бы само еданпутъ преко године равноноћие имали.

Отацъ. Немой се опетъ ты на то твое неразумно шыганѣ лютити; еръ се ты изъ тогъ нечему врло полезномъ научити можешъ.

Сынъ. Чему то?

Отацъ. Човечѣй животъ има срећу и несрећу. Мы ћемо срећу као дуже, несрећу напротивъ као краће, жалостниѣ дане сматрати; време пакъ ков безъ велике среће и несреће т. е. умерено и у тиомъ задовольству прође, као дане равноноћия представити. Ови ће се последнѣй дакле у твоѣмъ животу као два прођу еданъ сдржати. Довольна основа къ благодарной молитви Провѣшеню за добродетелный поклонъ твогъ живота.

Трговина и Индустрія.

Пешта $\frac{4}{16}$ Марта 1843. Вашаръ е узевши во общте у средню руку, изузимаюћи рукодѣлне робе, одъ кои се гомилама купуе; намучна е роба по стару цену: свилена и вуена напротивъ тога продае се са 10 % ниже. Чоѣ пакъ и вуна слабо се тражи, земальски пресни производи продаю се, но текъ задневу потребу: Шпекуланти се уздржаваю одъ свакогъ купованя, имаюћи предъ очима грдне штете съ трговиномъ раане проузроковане. — Мاستъ чиста продае се по 16 фор, цент. а олай одъ горушице по 13 фор. ц: Восакъ се тражи и скупо плаћа 92 фор. ц: за чудо при толикой чистоћи и бѣлоћи хемически ураћены лояны свећа, ков се тежко разликую одъ правы воштаны!

Изъ Србіе истина манѣ е число купаца дошло, него последнѣгъ зимногъ вашара, али вредность извода већа се указуе быстромъ и безпристрастномъ оку, почемъ се ясно види, да се при купованю и избору, више на нуждне, поуздано ураћене ствари, него на ковакве ситнице и лакрдѣе сматра: на питанѣ, зашто се башъ садъ за Србію тако мало шампанѣра купуе, одговараю Срби трговци, да имъ сирѣчь при садашнѣмъ, на земальскомъ уставу утемелѣномъ владѣнію, ни е нужно, съ туфо-земнѣмъ, прескупнѣмъ виномъ тугу и бригу разтеривати, и да су се осимъ тога и беспосличари умалили, кои су иначе само у пированю и проливу шампанѣра свою и народну срећу сматрали! —

А. Ъ.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

У Тресту, едномъ одъ найпоглавитѣн за европейску трговину градова брои се садъ 76,586 душа. Године 1842 родило се у Тресту 3,437 душа, а умрло е 2,863 и то 1522 одъ мужкогъ а 1341 одъ женскогъ пола.

Хя нези не светкую неделный данъ у седмици, нити га имаю! али припознаю и верую, као и сви Христѣяни у Спасителя и Избавителя Рода човеческогъ, когъ они Уагоо (Исусъ) называю.

ПОГРЕШКЕ.

У посл. числу сѣдуюће су се погрешке увукле: на стр. 111 вр. 11: нашъ младый Русъ, м. намъ младый Русъ; вр. 25. вразмительно м. вразумительно.

НОШИВО.

(съ образомъ ч. 7)

Издаватель Димитрій Ювановићъ. (Bastei Gasse Nr. 319)

У ПЕШТИ словима Байцеловымъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS